

Mandaat Unifil zal partijen geen veilig gevoel geven

Hoe robuust het mandaat van Unifil ook is, het zal nooit robuust genoeg zijn om beide partijen tot demilitarisering te brengen, meent Jaïr van der Lijn....

De zogeheten internationale gemeenschap heeft de Verenigde Naties in Libanon wederom een haast onmogelijke taak opgedragen. Het slechte nieuws, volgens het commentaar in de Volkskrant (18 augustus), is dat de formatie van de beoogde VN-vredesmacht zeer moeizaam verloopt. En dat is zeker niet het grootste probleem waarvoor de versterkte Unifil-operatie is gesteld.

Het aangepaste mandaat van Unifil betekent dat de operatie tot doel heeft dat de regering in Beiroet haar gezag in het gebied waar de shi'itische beweging Hezbollah de baas is, weer kan doen gelden. Hiertoe moet de VN in Zuid-Libanon de Libanese overheid bijstaan het gebied onder controle van regeringstroepen te brengen. Daartoe moet Israël zich terugtrekken en moet Hezbollah worden ontwapend. Deze laatste taak zou overigens door Libanese troepen moeten worden uitgevoerd.

De ervaring met andere demilitariseringprocessen heeft geleerd dat deze de meeste kans van slagen hebben als de operatie een robuust mandaat heeft dat ook robuust wordt uitgevoerd. Dat is nodig om de partijen, ook wanneer zij demilitariseren, veiligheid te bieden. Zelfs als het mandaat, dat Unifil heeft gekregen, robuust wordt geïnterpreteerd, door middel van robuuste rules of engagement wordt onderbouwd en de gemandateerde vijftienduizend sterk uitgeruste militairen worden gevonden, dan nog zal de operatie haast onhaalbaar zijn.

Voor Israël is het noodzakelijk dat Hezbollah wordt ontwapend alvorens Jeruzalem zijn manschappen volledig terugtrekt. Met een nog tot de tanden toe bewapende Hezbollah kan Israël zich immers niet veilig wanen voor aanvallen met Katjoesja-raketten. Israël pleit daarom voor een zo robuust mogelijke uitvoering van het mandaat waarmee de VN de kastanjes uit het vuur haalt.

Hezbollah zal echter niet snel bereid zijn vrijwillig de wapens in te leveren. Zij heeft slechts te kennen gegeven alleen bereid te zijn niet openlijk met wapens rond te lopen. Voor sjeik Hassan Nasrallah is toegeven haast onmogelijk, omdat de militaire tak van Hezbollah een belangrijke functie voor zijn partij in de Libanese binnenlandse politiek heeft. De gewapende strijders bieden het shi'itische deel van de bevolking namelijk meer bescherming tegen de Libanese bevolkingsgroepen waar men tijdens de burgeroorlog (1975-1990) nog tegen vocht. Bovendien zou de ontwapening van Hezbollah de partij vogelvrij maken voor een eventuele Israëlische genadeslag. Ook de Libanese regering heeft te kennen gegeven bij monde van president Emile Lahoud haar twijfels te hebben over de ontwapening van Hezbollah: 'Hoe kunnen ze ons vragen om de enige strijdmacht te ontwapenen die stand hield tegen Israël?' Alvorens Hezbollah en de Libanese regering werkelijk bereid zijn mee te werken, moet Unifil zo robuust zijn dat deze Hezbollah en Libanon tegen een eventuele nieuwe invasie kan beschermen en een eventuele confrontatie met Israël aankan. Unifil zal hiertoe nooit in staat zijn en daarom pleitten zowel

Hezbollah als de regering voor een zwak mandaat, waardoor Hezbollah zelf in de eigen en in de veiligheid van Libanon kan blijven voorzien.

De mogelijke oplossing die dan rest, is Hezbollah met geweld ontwapenen en dat is een vrijwel onmogelijk taak waarvoor Unifil bovendien een veel grotere omvang moet hebben dan vijftienduizend soldaten aangevuld met evenveel Libanese soldaten. Daarnaast is het in een dergelijk geval nog veel moeilijker voldoende troepen voor de formatie van de operatie bij elkaar te krijgen.

De enige oplossing die in ieder geval een stapje in de goede richting zou zijn, maar ook niet eenvoudig te bereiken lijkt, is het integreren van de militaire tak van Hezbollah in het Libanese leger. Israël heeft al te kennen gegeven dit niet voldoende te achten. Dit zou echter de vervolmaking zijn van een overgangsproces waarin Hezbollah van militaire organisatie wordt omgevormd tot politieke partij. In een dergelijk geval is Hezbollah dan wel niet ontwapend, maar krijgen ook andere en meer gematigde krachten in Libanon zeggenschap over de Hezbollah-strijders.

Voorlopig blijft de conclusie dat hoe robuust het mandaat, de rules of engagement en de uitrusting van Unifil ook zullen zijn, die nooit robuust genoeg zullen zijn partijen het gevoel te geven veilig te kunnen demilitariseren. Ongeacht de uitkomst van de besprekingen over de rules of engagement en de troepenbijdragen van verschillende West-Europese landen, is Unifil zeer waarschijnlijk gedoemd opnieuw te mislukken.